

GLEDALIŠKI LIST

SEZONA

1924/25

ŠTEVILKA 9

IZDAJA UPRAVA
NARODNEGA
GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI

Zahtevajte povsod
čevlje
z znamko

tovarne
Peter Kozina & Ko.
Tržič

Glavna zaloga v Ljubljani, Breg štev. 20
Aleksandrova cesta štev. 1 Prešernova ulica (Seljak)
Podružnica v Zagrebu, Račkoga ulica 3

Filip Bizjak

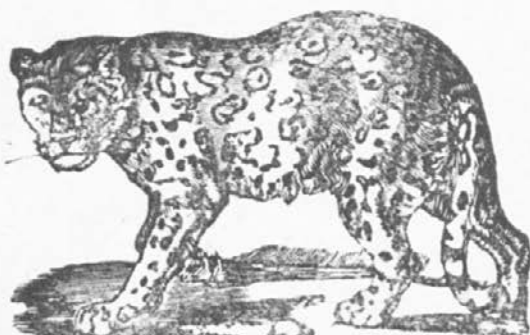
krznar

Gospodarska cesta 13

Kolizej

se priporoča za vsa
krznarska dela.

Velika zaloga vsako-
vrstne kožuhovine.

A. & E. SKABERNĚ

Ljubljana, Mestni trg št. 10

Manufakturna in modna trgovina

Solidna postrežba

Najfinejša svetlobna telesa

za stanovanja, vile, banke, bare, kina itd. kakor:

lestence, namizne in stoječe svetiljke itd. itd.

v vsakem poljubnem slogu, tudi po doposlanih načrtih, izdeluje v
kovini, lesu, svili, steklu itd. edina jugoslovenska

Svetlobna industrija „VESTA“.

Naročila samo na atelje „VESTA“, Ljubljana, Kolodvorska ul. 8/I.

SPORED.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Torek,	27. januarja	Zaprto.	
Sreda,	28. „	Izgubljene duše	Red E
Četrtek,	29. „	Stričkov sen	Red F
Petek,	30. „	Zaprto (generalna vaja).	
Sobota,	31. „	Pepeluh , premijera	Izven
Nedelja,	1. februarja	Ob 3. uri pop. Veronika Deseniška	Izven
Ponedeljek,	2. „	Ob 3. uri pop. Pepeluh , mladinska predstava pri nižanih cenah	Izven
		Ob 8. uri zvečer Cyrano de Bergerac	Izven
Torek,	3. „	Izgubljene duše	Red B
Sreda,	4. „	Pepeluh	Red A
Četrtek,	5. „	Ob 3. uri pop. Cyrano de Bergerac , dijaška predstava	Izven
Petek,	6. „	Zaprto.	
Sobota,	7. „	Veronika Deseniška	Red C
Nedelja,	8. „	Ob 3. uri pop. Pepeluh	Izven
		Ob 8. uri zvečer Stričkov sen	Izven

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Torek,	27. januarja	a) Strupena tarantula , b) Karaktorni plesi	Red C
Sreda,	28. „	Lopudska sirotica	Red B
Četrtek,	29. „	Zaprto.	
Petek,	30. „	a) Strupena tarantula , b) Karaktorni plesi	Red D
Sobota,	31. „	Jenufa	Red A
Nedelja,	1. februarja	Ob 3. uri pop. Netopir , ljudska predstava pri nižanih cenah	Izven
Ponedeljek,	2. „	Ob 3. uri pop. Rigoletto , ljudska predstava pri nižanih cenah	Izven
Torek,	3. „	Lopudska sirotica	Red D
Sreda,	4. „	Zaprto.	
Četrtek,	5. „	Traviata	Red E
Petek,	6. „	Prodana nevesta , gostuje Ema Destinova	Izven
Sobota,	7. „	a) Strupena tarantula , b) Karaktorni plesi	Red F
Nedelja,	8. „	Don Juan	Izven
Ponedeljek,	9. „	Zaprto.	

Uprava si pridržuje spremembe sporeda in zasedbe.

Pepeluh.

Narodna pravljica v sedmih slikah. Spisal dr. Iv. Lah.

Režiser: O. ŠEST.

Kralj devete dežele	Skrbinšek
Kraljična, njegova hči	Mira Danilova
Prvi svetovalec	Jerman
Drugi svetovalec	Smerkolj
Tretji svetovalec	Sancin
Prvi minister	Povhe
Drugi minister	Lipah
Tretji minister	Medven
Kraljevski komisar	Jan
Kraljevski tajnik	Danilo
Glasnik	Delak
Dvorski norec	Rogoz
Očetrov duh - Starec	Kralj
Pepeluh	Gregorin
Prvi brat	Peček
Drugi brat	Drenovec
Prvi hlapec	Plut
Drugi hlapec	Cesar
Babica	Rakarjeva
Deklica	Vida
Deček	Tavčar
Služabnik	Murgelj

Kraljevi glasniki, služabniki, pisarji, tajniki, spremstvo, otroci, ljudstvo.

Prva slika: Babica pripoveduje . . . II. slika: Na očetrovem grobu.
 III. slika: V deveti deželi. IV. slika: Na Pepeluhovem domu. V. slika:
 Dan odločilne tekme. VI. slika: Vitez z zlato zvezdo. VII. slika:
 Kralj Pepeluh.

Glasbo zložil L. M. Škerjanc, plese naštudiral baletni mojster A. Trobiš.

**Najlepše najcenejše slovito
 angleško sukno za obleke ima**

DRAGO SCHWAB v Ljubljani

Veronika Deseniška.

Tragedija v štirih dejanjih s prologom (sedmih slikah).

Spisal Oton Župančič.

Režiser: O. ŠEST.

Herman II. Celjan	Levar
Friderik II., njegov sin	Rogoz
Jelisava Frankopanka, Friderikova žena	Marija Vera
Vitez Jošt Soteški	Povhè
Vitez Ivan Sevnčan	Drenovec
Nerad, oskrbnik v Krškem gradu	Plut
Brigita, } Jelisivini dvornici {	Juvanova
Geta, }	Vera Danilova
Hermanov kancelar	Gregorin
Friderikov pisar	Peček
Pravdač	Kralj
Bonaventura	Putjata
Deseniški gospod	Lipah
Veronika, njegova hči	Šaričeva
Sida, njegova sestra	Medvedova

Dvorniki in dvornice, spremstvo, sluge, straža. — Godi se leta 1422. — Prvo dejanje na Desenicah, drugo, tretje in četrto v Krškem gradu, peto v Gornjem Celju.

Po tretjem in po četrtem dejanju daljši pavzi.

Osnutke za dekoracije po zamisleku režiserjevem izvršil akademski slikar A. Bucik. Dekoracije naslikal mojster Skružný. Kostume izdelala gledališka krojačnica. Godbo zložil A. Balatka.

ZAJUTRKOVALNICA

ZAJUTRKOVALNICA

T. MENCINGER

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 43

PRISTNA VINA!

NIZKE CENE!

==== Priporoča se delikatesna trgovina =====

FRANC KOS, Ljubljana, Židovska ul. 5

Izbera raznovrstnih specijalit

Primerna
božična darila

===== Cene nizke
Postrežba točna

Izgubljene duše.

Igra v štirinajstih slikah. Francosko spisal H. R. Lenormand.

Poslovenil F. J.

Rižiser: O. ŠEST.

On	Rogoz
Ona	Šaričeva
Montredon, igralec, pozneje reditelj potujoče družbe	Skrbinšek
Glasbenik	Jerman
Larnaudy, igralec	Kralj
Saint-Gallet, igralec	Plut
Lahkoživec	Lipah
Stara dama	Juvanova
Naivka	Rogozova
Garderobarka	Rakarjeva
Druga prikazen	Sancin
Hotelski sluga	Medven
Igralec	Jan
Ravnatelj muzeja	Gregorin
Njegova žena	Gorjupova
Lekarnar	Danilo
Korporal	Povhe
Vojak	Sancin
Bufetarka	Vida
Predsednik sodišča	Drenovec
Njegova hči	M. Danilova
Grbavo dekle	Ježkova
Zamorec	Cesar
Policijski komisar	Osipovič
Natakar	Kurent

Dejanje se vrši na Francoskem okoli 1910.

Slike: 1. Soba, prirejena za gledališke skušnje. 2. Soba na montparnaškem bulevarju. 3. Hotelska soba. 4. Nizka hotelska soba. 5. Igralska garderoba v provincijalnem gledališču. 6. Soba četrte slike. 7. Gotična katedrala. 8. Malomesten varijete. 9. Hotelska soba. 10. Foyer malomestnega gledališča med odmorom. 11. Soba v hotelu. 12. Kolodvorska čakalnica ponoči. 13. Soba v flandrskem hotelu. 14. Ista soba ob jutranjem svitu.

Po šesti in deveti sliki odmor.

Strupena tarántula.

(La tarantelle de la mort.)

Mimodrama v sedmih slikah. Spisala Bruno Warden in I. Welleminsky.

Poslovenil Pavel Debevec. Uglasbil Julius Bittner.

Dirigent: M. KOGOJ.

Koreograf: A. TROBIŠ.

Scena in kostumi: ing. arh. prof. R. KREGAR.

I. DEL.

Crni pierrot Ovsenikova

I. slika: V katakombah.

Lepa Ninon Svobodova
Kastelan Golvin
Bohemien Trobiš

II. slika: Trg pred hišico.

Lepa Ninon Svobodova
Muzikant Golvin
Škric Trobiš

III. slika: Baletna dvorana.

Lepa Ninon Svobodova
Debeli gospod Golvin
Učenke { Japelj
 { Mohar
 { Jančar

IV. slika: Gledališka garderoba.

Lepa Ninon Svobodova
Vojvoda Golvin
Clown Trobiš

V. slika: Spalnica.

Lepa Ninon Svobodova
Vojvoda Golvin
Jakobinec Trobiš

VI. slika: Šafot.

Lepa Ninon Svobodova
Vojvoda Trobiš
Rabelj Golvin

VII. slika: Kot prva.

Godi se v Parizu.

O D M O R.

Karakterni plesi.

1. Nocturno Chopin
Plešejo: Svobodova, Japljeva, Moharjeva in baletni zbor.
2. Valček Strauss
Moharjeva.
3. Burleska Berger
Svobodova, Japljeva in Trobiš.
4. Serenada Haydn
Moharjeva in Smerkolova.
5. Slovanski ples (št. VIII.) Dvořák
Svobodova in Trobiš.
6. Mazurka Delibes
Japljeva in Moharjeva.
7. Tarantela Moskovski
Svobodova, Trobiš in baletni zbor.

Lopudska sirotica.

Opera v treh dejanjih. Spisal Milan Ogrizović.

Uglasbil F. S. Vilhar-Kalski.

Dirigent: N. ŠTRITOF.

Režiser: P. DEBEVEC.

Vlaho,	} bratje, ribiči	{	Zupan
Niko,		{	Cvejič
Ivo,		{	Mohorič
Mara, njih sestra			Rozumova
Knez Lodoviko			Jiranek
Don Mavar			Zathey
Marija Orsola			Thierry-Kavčnikova k. g.
Prva devojka			Ribičeva
Druga devojka			Jeromova
Mornar			Perko

Nune, redovniki, mornarji in ljudstvo.

Prvo dejanje: pri ribičih na Lopudu, drugo dejanje: v samostanu na Lopudu, tretje dejanje: na obali otoka sv. Andreja.

Čas: okrog 1580.

Na toaletni mizi vsake dame naj služi kot okrasek najboljša in najstarejša originalna **KOLINSKA VODA** z zaščitno znamko

Johann Maria Farina, gegenüber dem Jülichs-Platz,

ki si je tekom enega stoletja pridobila in obdržala svoj svetovni sloves. Dobiva se v vseh drogerijah in parfumerijah.

Zastopstvo v drogeriji „Adrija“, Ljubljana, Šelenburgova za Slovenijo ulica šte. 5.

Traviata.

Opera v treh dejanjih, besedilo po drami Dumasa: Dama s kamelijami F. M. Piave. Uglasbil G. Verdi.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: F. BUČAR.

Violetta Valery	Frisekova
Flora Bervoix	Assejeva
Annina, služkinja Violette	Smolenska
Alfredo Germont	Kovač
Georg Germont, njegov oče	Popov
Gaston, Vicomte de Letorieres	Mohorič
Baron Douphol	Šubelj
Marquis Obigny	Pugelj
Doktor Grenvil	Debevec
Josip, sluga Violette	Perko
Sluga Flore	Bekš

Prijatelji Violette in Flore, matadorji, picadorji, ciganke,
sluge Violette in Flore, maske itd.

Priporoča se
stara, solidna
trrdka

J. MAČEK

največja zaloga
oblek na
Aleksandrovi cesti
samo št. 12

Najmodernejši salon za dame in gospode

EMIL NAVINŠEK

šef vlasuljar slov. opere in drame v Ljubljani

Izposojevalnica gledaliških lasulj in potrebščin

Vsakovrstne informacije

dobavlja informačni zavod

Drago Beseljak v Ljubljani

Židovska ulica šte. 5.

Gostovanje gospe Eme Destinove.

Prodana nevesta.

Komična opera v treh dejanjih. Besedilo spisal K. Sabina, prevel
A. Funtek. Uglasbil B. Smetana.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: FRANJO BUČAR.

Krušina, kmet	Šubelj
Katinka, njegova žena	Korenjakova
Marinka, njiju hči	Destinova k. g.
Miha	Debevec
Neža, njegova žena	Ropasova
Vašek, njiju sin	Banovec
Janko, Mihov sin iz prvega zakona	Kovač
Kecal, mešetar	Betetto
Vodja glumačev	Mohorič
Esmeralda, plesalka	Ribičeva
Indijanec	Perko

Plese v 1. in 2. dejanju ter pantomino v 3. dejanju priredil baletni
mojster A. Trobiš. — V 1. dejanju plešejo: Svobodova, Trobiš in
baletni zbor. — V 2. dejanju plešejo: Svobodova, Japeljeva in
Trobiš. — V 3. dejanju plešejo: Svobodova, Japeljeva, Moharjeva,
Jakšetova, Jezerškova in Trobiš. — Godi se v večji češki vasi v
sedanjosti. — Prva vprizoritev leta 1866. v Pragi.

TONI JAGER-ČERNE & Ko.

TRGOVINA Z ROČNIMI DELI IN VOLNA V RAZLIČNIH BARVAH

 LJUBLJANA, DVORNI TRG 1

V. BEŠTER ATELJE „HELIOS“

Oglejte si slike, izdelane v najmodernejšem slogu!

Aleksandrova cesta 5. Telefon interurb. 524.

Don Juan.

Opera buffa v dveh dejanjih (desetih slikah). Besedilo spisal L. da Ponte. Uglasbil W. A. Mozart.

Dirigent: N. ŠTRITOF.

Režiser: O. ŠEST.

Don Juan, mlad, lahkomiselni kavalir	Cvejić
Donna Ana	Frisekova
Don Octavio, njen zaročenec	Kovač
Stari Comthur, oče donne Ane.	Zathey
Donna Elvira, zapuščena ljubica don Juana	Thalerjeva
Leporello, don Juanov sluga.	Betetto
Masetto, kmečki fant	Zupan
Zerlina, njegova nevesta	Lovšetova

Kmetje, kmetice, godci, kavalirji, dame, sluge.

- I. dejanje: 1. slika. Terasa pri Comthurju. 2. Cesta. 3. Cesta.
 4. Pred don Juanovim dvorcem. 5. Na vrtu. 6. Dvorana pri don Juanu.
 II. dejanje: 1. slika. Pred hišo donne Elvire. 2. Pred pokopališčem.
 3. Na pokopališču. 4. Jedilnica pri don Juanu.

Dejanje se vrši v nekem mestu v Španiji. Prva uprizoritev v Pragi leta 1787.

Papirna trgovina Ivan Gajšek, Ljubljana, Sv. Petra cesta 2

Fini pismeni papir v kartonu in mapah, umetniške razglednice, vedno nove, fini notezi, poezije, albumi

**Najugodnejši nakup igrač
in primernih daril**

pri tvrdki

Vaso Petričič nasl. J. Samec

Ljubljana, Mestni trg št. 21.

Razgovor o Pepeluhu.

Kako je nastal vaš Pepeluh?

Kako? O tem bi se dalo precej na dolgo govoriti. Pa naj vam povem na kratko. Bajka o Pepeluhu me je spremljala že od mojih mladih let. Slišal sem jo doma na Dolenjskem in mi je zelo ugajala. Pri nas nismo imeli babice, hodili smo poslušat historije k našemu sosedu, k Jančevemu očetu. Znal jih je zelo mnogo in potem smo si jih otroci pripovedovali med seboj. Ko sem bil v sedmi šoli, sem mnogo čital rusko, posebno so mi ugajale Puškinove narodne skazke v verzih. Takrat sem začel pisati Pepeluha kot pravljico za otroke. Pa se mi je zdelo, da ne bo stvar taka, kakor bi bilo treba — in Pepeluh je ostal pri začetku. Pozneje sem postal domači učitelj v neki nemški družini v Rivi ob Gardskem jezeru. Pripovedoval sem dečku zgodbo o Pepeluhu in je bil ves navdušen. Poslej je bila ta povest za slavnostne prilike. Začel sem ga zopet pisati na drug način v kratkih verzih kot zgodbo za otroke in zopet je ostalo samo pri začetku. Iz Rive me je pot vodila nazaj v Prago in iz Prage v Ljubljano, kjer smo začeli boj za naše jugoslovenstvo — in takrat ni bilo časa za poezijo. Med vojno so me zaprli in tako sem zopet prišel do dela. Tam v Mittergrabernu v taboru sem spomladi l. 1916. začel pisati Pepeluha kot igro za otroke. Napisal sem samo prve prizore in se mi je zdelo, da še nisem našel prave oblike. Tako so ostali ti začetki na papirju, ko sem odšel na Dunaj k vojakom in od tam na fronto. Morebiti ne boste verjeli, če vam povem, da sem na dan bitke dne 19. avgusta 1917. mislil pred vsem na svojega viteza Angelina in na Pepeluha. Ko so krogle frčale v zrak, sem si mislil, kako bo to, če obležim v tistih jarkih — in oboje ostane nedokončano? Sicer je bil načrt skiciran, a kdo bo vedel o tem? Zdelo se mi je, da moram živeti, da še to napišem. — In res sem ušel smrti. Ko sem spomladi l. 1918. ležal v praški bolnici in čital o vsem, kar se je godilo v domovini, takrat mi je stopil Pepeluh živo pred oči. Zdelo se mi je, da šele zdaj razumem globoko misel te naše narodne bajke. Ker sem bil privezan na posteljo, sem ga pisal na vzglavju. Ležal sem na postelji, poleg na mizici je bilo črnilo in počasi sem

„KOLIZEJ“

oprema stanovanj, d. z o. z.

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 13

Pohištvo Tapetništvo

Celotna notranja oprema

se privadil tako, da sem pisal kakor pri mizi. Delo je hitro napredovalo in mislim, da je bilo meseca aprila gotovo. Kmalu nato — meseca maja, so bile majske slavnosti v Pragi — in sem ponujal Pepeluha g. Govékarju, da bi z njim otvoril novo sezono slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani. Učil sem takrat 3 češke igralce, ki so bili angažirani na ljubljanski oder: Mareka, Skalsko in Kalisto. Izročil sem rokopis g. Kalisti, ki je šel v Ljubljano — toda moje misli so bile previsoke in Pepeluh se ni igral. Ko sem se sam vrnil v Ljubljano, sem videl, da ni bilo zanj časa. Ko sem prišel drugo leto v Maribor, je vzel g. Nučič delo v roke in meseca marca l. 1920. je prišlo na mariborski oder. Nučič sam je igral glavno vlogo — toda mariborski oder ni imel sredstev, da bi bil dal delu primerno zunanost. Bil sem žalosten, ko sem gledal v poltemi scene, ki bi se morale igrati v polnem sijaju. Vkljub vsemu je Pepeluh doživel pet repriz in tako sem se z njim zopet preselil v Ljubljano. Že l. 1919. se je zanj zanimal g. Golia — pozneje je ležal na peči in čakal. Med tem se je igral „Krojaček-junaček“, „Peterčkove poslednje sanje“ in „Mogočni prstan“ — končno je prišla vrsta tudi na Pepeluha.

Ali ste imeli pri Pepeluhi kak poseben namen?

Gotovo! Po mojem mnenju je Pepeluh pristna naša dolensjska pravljica. Sicer sem ga našel pozneje tudi med goriškimi pravljicami iz soških planin in v zbirki ruskih narodnih bajk — in to me je potrdilo v mnenju, da je Pepeluh naš narodni junak. Imamo precej podobnih bajk o tretjem zanemarjenem sinu, ki je bil neumen in je pozneje doživel posebno srečo. Meni se zdi, da je v tem kos naše slovanske filozofije. Dočim je Pepelčica bolj nemška in internacionalna, je v Pepeluhi skrit tisti slovanski pasivni duh, ki se dvigne šele, kadar ga dvigne višja sila. Zato je razumljivo, da sem pisal delo s posebnim navdušenjem, ko se je pri nas doma podpisovala deklaracija in je lezel s peči slovanski Pepeluh, ker ga je klicala čarobna piščal v nov, lepši svet! Zato se v njem pozna ta čas našega prebujenja.

Pepeluh torej ni mladinska igra?

Gotovo ne v navadnem pomenu besede. Je igra za velike in male otroke. Zato nisem hotel, da bi se igrala otrokom za zabavo.

Ne zamudite obiskati tvrdko
A. ŠINKOVEC nasl. **K. SOSS**
Ljubljana, Mestni trg 19.
 Vedno novosti za dame in gospode.

Cene konkurenčne.

V njej je skrita globlja misel: Zanemarjeno ljudstvo leži na peči (Pepeluh), brata (stranke) se prepirajo, hlapci uničujejo dom. Ljubezen do zgodovine (očetov grob) daje narodu vodilno misel (piščal), ki mu daje čudotvorno moč, da se iz svojega preziranja dvigne na prestol. Ideja Pepeluha in njegove besede, ki jih govori na koncu, so odmev našega boja za odrešenje. Iz tega je razumljiv odpor proti birokratizmu in vsemu slabemu, kar obdaja kraljevski dvor. Filozofija norca, ki premaga vse resne svetovalce, kaže resnico, ki se skriva tam, kjer je navadno ne iščemo. Ideja (princesa) je vdarila narodu v čelo zlato zvezdo (deklaracijo za samostojno narodno državo), ki ga je vodila s peči na prestol. Vse to pa se je zgodilo na višji poziv, kakor sploh vodijo usodo narodov višje sile in ne — ljudje. Zato je prav, da jim narod sledi, kajti sreča ni ne v modrovanju filozofov, ne v paragrafih ministrov — ampak v zavesti, da narod služi višjim ciljem in s tem izpolnjuje svojo dolžnost. Zato je Pepeluh več nego — mladinska igra.

* * *

Čehi imajo podobno narodno snov v bajki o glupem Honzi, ki jo igrajo kot pantomino v Narodnem divadlu in drugod, Rusi imajo Ilijo Muromca, ki je tudi junak s peči in vstane šele, ko pridejo mimo popotni romarji, da ga dvignejo, in gre delat svoja junaška dela. Tudi naš — posebno Cankarjev — Peter Klepec je te vrste junak. Politična satira je pri tem neizogibna in je dana sama po sebi. Zmagujoča sila naroda podira v nič, zastarele in preživele ostanke preteklosti (padanje ministrov ob tretji tekmi). Kakor veste, sem nacionalist in monarhist, ker sem prepričan, da le dober vladar, obdan od modrih svetovalcev, prinaša ljudstvu srečo, mir in blagostanje. Tako smo šli mi s Pepeluhom v deveto deželo sanj. Od nas je odvisno, ali bomo našli resnično srečo v njej.

Dr. I. L.

Laž v gledališču.

Laž je izreden dramatičen živelj. Mnogo jo izkoriščajo, ker je zamotana, zapletena, mnogolična.

Beaumarchais pravi: „Pri marsikom je laganje prej posledica slabe vzgoje, slabost, zadrega, ko ne veš kaj povedati, nego pa premišljen naklep za kaj hudega.“ Taka lažnivost (manija) je zelo navadna pri vročekrvnih južnjakih, izvira iz potrebe po govorjenju, združene z razgreto domišljijo. Ker nas tak človek želi zabavati, nam njegova laž ne preseda. Neverjetno se smejemo pretiravanju, ki ga obično brez težave popravljamo. Kadar vam tak človek pripoveduje:

J. WANEK

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 19

priporoča najmodernejše obdelane kožuhovine, kakor tudi barvanje lisičjih in drugih kož; sportne čepice in moške klobuke. Sprejema vsakovrstno kožuhovino čez poletje v shrambo in v popravilo

„Včeraj sem gledal, kako so bili meček (žogo); videl sem 4000 oseb,“ veste takoj, da ni bilo nad 400 gledalcev. Takim značajem je treba samo molčati, drugače se takoj iznebijo kake hiperbole. Znana je beseda romanskega meridionalca: „Ustavite me... Čutim, da se bom lagal.“

Tak mož, čigar oči so neznanska povečala, je izvrstno naslikan v Corneillevem Lažniku, prvi značajski glumi, (1643) in v Nadaljevanju lažnika. Ta komedija pa je prav za prav zgolj prepesnitev neke španske, ki jo je Španec Juan d' Alarcón obelodanil l. 1634. pod naslovom *La verdad sospechosa* ali sumljiva resnica. Kastiljska baharija se prav dobro poda Corneillevem Normandijcu, saj Normandija je nekako severna Gaskonja. Kaj je Gaskonada, gotovo veste? Evo vam zgleda: Neki general na konju silno zmerja nižjega častnika, ker ga je na paradi jahanec vrgel raz sebe, češ: „Odkar sem živ, me solnce še ni videlo, da bi bil zletel iz sedla!“ Pri tem pa je toli burno zamahnil, da je konj prestrašen odskočil, veliki dostojanstvenik pa se povalil po produ. Naglo zopet zajaše, rekoč: „Vztrajam pri svoji trditvi, oblaček je plaval preko solnca.“

Širokoustno hvastanje je spraval na oder že Plautus (250—184 pr. Kr.). Njegov *Miles gloriosus*, vojaški hvaluža, je imel dokaj potomcev na škornju italskega polotoka, ti so dobili razne nazive: kapitan matamoro (kdor ubija zamorce), fanfaron (ki sijajno trobi) itd. Potem so šli preko Alp in dobili svojevrstne pridevke kot Eisenfresser na Nemškem. Neapeljski stotnik Spavento (Groznik) ali Spezzafer (drobi železo) pripoveduje: „Danes so me lakaji zalotili na samem in me pošteno nabili. Pa menite, da mi je bilo kaj zato? Niti najmanj ne. Od same dobre volje sem požrl vse zidove ob cestah.“ In ta strašni gospod Pulcinella, ki ga pri Cankarju srečamo pod francosko potvorjenko polišinel, ta napolitanski pavliha z nosom v obliki piščančevega kljuna je pel v dobi Henrika IV.: „Stene mojega dvorca so zidane iz angleških kosti. Vse dvorane in sobane moje so tlakane z glavami poveljnikov, ki sem jih v bitki končal.“

Južnega izvora je vsekakor tudi spletkarska, preudarjena laž, ki naj prinese prizadetemu kaj koristi. Vsi tipi italijanske burke, ki

KIRURGIJA - ORTOPEDIJA

bandaže, obvezila in pasovi za dame, razni zdravstveni izpiralni
BRUŠENJE aparati, varnostni gumi-izdelki NIKLJANJE

BESEDNIK IN DRUG, LJUBLJANA

Telefon 439

Prešernova ulica 5

Telefon 439

MLEKO

dostavljeno na dom, vedno sveže, polnomastno,
higijensko čisto, si zasigurate lahko v poljubni
množini za celoletno dobavo

po 3.50 Din z dostavo

pri ZDRUŽENIH MLEKARNAH, d. d., Ljubljana,
Maistrova ulica 10. — Telefon št. 446.

se je igrala z mesta, brez priprave (commedia dell'arte), so dovršeni lažnivci, Mezzetin, Scapin, Ruzzante, Brighella.

Brighella prebrisanec pokaže figo
vsem, ki želé razmotati intrigo.

Potlej pa harlekin ter Scaramuccio, razne Izabele in Kolombine, zvite prevejanke, ki spravljajo pisemca v nedrje in pošiljajo s pomolov preko vlasulje svojega moža poljubce na cesto, vedno z naličnico, z masko misli.

Molière je tu vzel precej elementov komike. Pri njem vsi sluge, vse sobarice prav po laško lažejo. V Skapinovih zvijačah obstoji ves igrokaz iz služabnikovih domislekov. V Skopuhu privede tudi laž do velike veselosti. Merkur v Amfitrionu, Maskaril v Zaletelu, Sbrigani v Pourceaugnacu so nesramni in objestni sleparji. Ljubimci in ljubimke kakor za stavo potvarjajo istino, kar pa nas ne razburja, pač pa zanima nadaljnji potek, za katerega je treba bistra in ostrca. Don Juan je sijajen prekanjenec, laže, da se kar kadi. Potem se razkrinka, češ: „Licemerstvo je v modi, moderne grehote pa so čednosti.“ S tem smo se opasno približali Tartufu, čigar svetohlinstvo ne vzbuja več smeha, temveč drget. Tu postaja pretvara tragična.

Shakespeare je tudi uporabil laž, laž, ki ubija. Njegov zlobni, ljubosumni Jago je pa silno oddaljen od preprostih južnih lažnivcev domišljivcev.

Sodobna pozornica pogostoma prikazuje vsakovrstne laži. Rostandov Cyrano de Bergerac dolga leta laže v dobri veri in blagem namenu. Niccodemi (Zora, dan, noč) je upotrebil prevaro za to, da se zaljubljenca tesneje prikleneta drug na drugega, Pirandello pa niti ne loči istine od izmišljotine in je na tej osnovi zgradil igrokaz Così è-se vi pare. V Cankarjevih dramah kar mrgoli od same hlimbe in hinavščine, spomnite se samo na Hlapce, v Veroniki Deseniški bi morala baje Jelisa biti podmuljena prihuljenka, ne bi pa smela ka-li odpustiti Veroniki... Potem imamo na izbiro obzirnostnih zavijanj, n. pr. v glumi mlade Niktožke Nezvankove, ki pripoveduje o korektnem gledališkem kritiku, jasno in glasno izjavljajočem med prijatelji, da Nikolajevičeva drama ni dosti prida, ali po prvi prestavi gre kritik k avtorju v ložo in mu iskreno čestita na sijajnem uspehu. Imamo herojsko laž Henriette Maréchalove, ki je lepa drama bratov Goncourtov: mati ubije hčer, ta pa, hoteč rešiti dobro ime svoje roditeljice, zavpije v poslednjem trenutku: „To je bil moj ljubček, moj!“...

F. Š.

Manufakturna trgovina FABIANI & JURJOVEC

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

Točna in solidna postrežba.

Cene zmerne.

Anatole France v copatah.

V tretji številki tekočega letnika se je pisalo o tem kralju proze, ki je bil ob svojih urah tudi dramaturg (v omenjenem članku je v naglici izpuščena srčkana enodejanka „Au petit bonheur“, „Na slepo srečo“). Po starčkovi smrti je začelo deževati razprav in knjig o njem. Tako je njegov večletni tajnik J. J. Brousseau obelodanil 380 strani debelo knjigo dogodbic pod naslovom „Anatole France en pantoufles“. Od teh 200 anekdot jih je desetina tako jedkih in redkih, da jih menda ne bi prenesel naš papir. Bergeretova posmehljivost in Coignardov skepticizem se tu zrcalita. Nekatere pa kažejo France-a tolikanj plahega pred njo, ki jo Brousseau nazivlje „Madame“, in celo pred služkinjo, da se kar čudiš, kako je mogel prevratni pisec braniti s tako vneto nekatere ideje.

Za zgled naj poslovenim nedolžno zgodnico z napisom dveh modric: gledališke in zgodovinske,

Thalija in Klio.

Ta brezvestni pretkanec Sardou mi je dal dober nauk. Eden ob drugem sva obedovala pri skupnih prijateljih. Med tednom je izšla kaj vem katera knjiga ali razprava o Naundorffih, lažnih naslednikih francoskega prestola, in kako je bil v Templu podvržen tuj otrok na mesto Ludovika XVII. Sardou zagovarja trditev, da je bil kraljevič res ugrabljen. To pa z vso svojo provenčalsko vneto. Zanj je razvidno, da sin Marije Antoinette ni umrl v ječi. In popisuje nam vse preokrete pri zaroti, pri zamenjavi deteta in ugrabljenju s tako istinitostjo, s tako živahnostjo in tako podrobnostjo, da bi bil človek prisegel, da je bil navzoč ob teh romantičnih prizorih.

Zaman mu opotikam zapisnik mrliškega ogleda, ki ga je sestavil ranocelnik Pelletan. Razgreva se. Prihaja malone do psov, do osebnosti. Ves sem osupel spriču njegove razkačenosti. Ne morem strpeti, da ga ne bi opozoril:

— Dragi Sardou, to stvar z Ludovikom XVII. si tolikanj ženete k srcu, da bi človek menil, kakor da vam gre tu za osebno rodbinsko zadevo. Imate li morda kake pravice do francoskega prestola po svaštvu ali po sorodstvu s temi Naundorffii?

Zasmeje se, razorožen je. Obseg njegovega glasu postane vsakdanji. Pomežikne s porednimi očmi. Na uho mi zaupa:

— Odpeljava prestolonaslednika, med nama rečeno, bi bil prekrasen igrokaz! Teza o smrti v Templu je nevzdržljiva. Nima nič dramatičnega na sebi.

Nekaj časa potem je Sardou dal igrati Paméla, marchande de frivolités.

A. D.

Hotel „SOČA“, Ljubljana

Lastnik K. POTOČNIK, Sv. Petra cesta 5

Telefon št. 531

Telefon št. 531

Odmor.

Odmor (Relâche) je naslov delu, ki ga uprizarja pariška pozornica Champs-Élysées in ki vzbuja silovite polemike: dadaisti se bodo morda cepili zaradi njega. Eden njihovih, g. Picabia, je namreč spisal besedilo temu kinskemu baletu (ballet-cinéma), godbo je zložil Erik Satie, filmski scenarij pa je prikojil g. Clair. Vsebina: plesalec J. Borlin umre. Truplo mu vržejo v rakev, to pa denejo na mrtvaški voz, ki ga vleče otožen dromedar ogromnih oči. Enogrbi velblod polahko stopa navkreber in cijazi svoje breme. Prišedši na vrh, izpodrsne in jame na vso moč dirkati niz breg. Neredno odskakanje mrtvaškega voza in krste spravi osuple gledalce v veliko veselje.

Vmes pa svira Satieva „musique d'ameublement“, burkasta godba, ki naj bi njen ritem vedno točno sledil umerjenosti filma, ko se razvija. Na ta način naj bi se preprečile neskladnosti, ki prečesto motijo celotno ubranost igre. Satieva glasba spremlja pogrebni sprevod naprej počasi, potem pa se tolikanj pospeši, da pušča dojem največje brzine. To je moglo liki Honeggerjev Pacifik in celò vrtoglavo. Slednjič se prikaže iz krste čvrst in čil mladi Borlin, ki je od mrtvih vstal!

nk.

EN GROS KONFEKCIJA + LASTNA + IZDELAVA EN DETAIL	„ELITE“ D. Z. O. Z. Ljubljana, Prešernova ulica šte. 9 Največja konfekcijska trgovina Mojstrsko krojena damska in moška oblačila
--	---

Nudim najfineje bonbone, med in vsak dan
sveže pecivo
Herma Treo, Šelenburgova ulica 1.

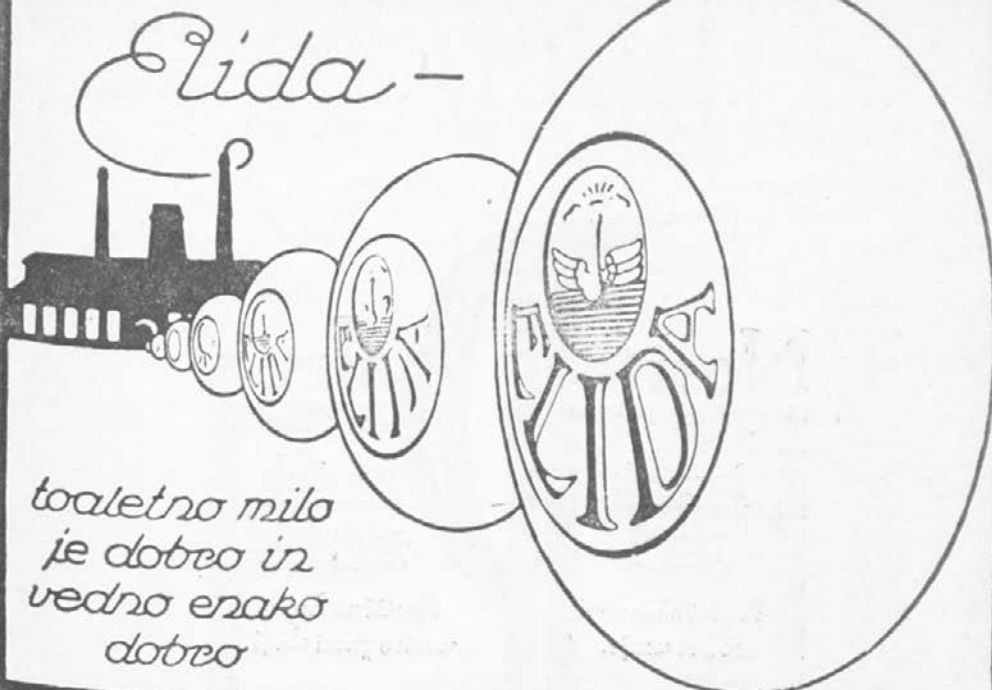
„ORIENT“, družba z o. z., **Ljubljana**
Tovarna oljnatih barv, steklarskega kleja, lakov in
firneža - Zaloga pleskarskih in slikarskih potrebščin

Šopki, venci, trakovi, aranžmaji

Aleksandrova
cesta

Viktor Korsika

Kongresni trg
št. 3

PRIPOROČAMO VSEM KODBINAM
KOLINSKO CIKORIJO
 IZVRSTEN PRIDATEK ZA KAVO

HOTEL „LLOYD“, LJUBLJANA
 SV. PETRA CESTA

Prenočišča z zračnimi sobami — Izvrstna kuhinja z mrzlimi in
 gorkimi jedili — Poleti krasen senčnat vrt — Točna postrežba

Sprejemajo se tudi učenke v kuhinjo

MARIJA TAUSES, lastnica hotela „Lloyd“

**DOBROVOLJAČKA BANKA, D.
 v ZAGREBU**

PODRUŽNICA LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA ŠT. 31

TELEFON INTER. ŠT. 5 IN 720

IZVRŠUJE VSE BANČNE POSLE NAJKULANTNEJE

Urejuje Fr. Lipah. — Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Cena 5 Din.

Nosite **P**alma

kaučuk
pete!

Boljše in cenejše
so kot usnje.

kaučuk
potplate!

Elastična hoja,
varstvo proti vlaži.

